

Діана Кучеренко,

здобувач вищої освіти

Ганна Бідняк

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри криміналістики

та домедичної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ВПЛИВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЯКІСТЬ ДАКТИЛОСКОПІЧНОГО СЛІДУ

У сучасній криміналістиці важливе значення приділяється аналізу дактилоскопічних слідів як ефективного засобу ідентифікації осіб. Однак необхідно враховувати різноманітні фактори, що можуть впливати на якість цих слідів. Один із важливих аспектів – це вплив навколишнього середовища на дактилоскопічний слід. Дослідження цього питання може допомогти вдосконалити методи аналізу та використання дактилоскопії у кримінальних розслідуваннях.

Дактилоскопічна експертиза, як одна з найдавніших та ефективних криміналістичних методів, забезпечує можливість ідентифікації особи. Цей науковий підхід до встановлення особи злочинця за допомогою папілярних узорів пальців рук відіграє основну роль в практичній діяльності правоохоронних органів у нашій країні.

Правильно вилучені на місці події сліди пальців рук є вагомим доказом та дозволяють зв'язати людину з будь-яким місцем або об'єктом. У той же час особа, яка залишила вказані сліди, в ході опитування чи допиту може вказати, що виявлені сліди пальців рук були залишені нею задовго до виявленого кримінального правопорушення, оскільки вона є, наприклад, постійним покупцем в даному магазині, відвідувала цей заклад напередодні з друзями тощо. За таких обставин як у сторони захисту, так і у сторони обвинувачення виникає закономірне питання: «Чи можливо встановити, коли вказана особа залишила потожирові сліди на вказаній поверхні об'єкта та як довго можуть зберігатися сліди пальців рук на тому чи іншому виді поверхонь?» [1, с. 223].

Фактори навколишнього середовища можуть включати в себе погодні умови, хімічні впливи, а також фізичні фактори, такі як тип поверхні, на яку наноситься відбиток пальця. Наприклад, вологість, температура та інші атмосферні умови можуть впливати на консервацію дактилоскопічного сліду.

Деякі дослідження вказують на те, що висока вологість може сприяти збереженню сліду, а висока температура, навпаки, може спричинити його руйнування. Хімічні речовини, з якими стикається шкіра, можуть також

впливати на дактилоскопічний слід. Взаємодія з різними речовинами може призводити до змін у структурі та читабельності сліду.

Сьогодні висновок експертизи, включаючи дактилоскопічну, має суттєве доказове значення відповідно до частини 2 статей 84, 101 та 102 Кримінального процесуального кодексу України. Згідно з частиною 1 статті 242 Кримінального процесуального кодексу України, експертиза здійснюється експертною установою, експертом або експертами, які залучаються сторонами кримінального провадження, або слідчим суддею за клопотанням сторони захисту, якщо для розкриття обставин, важливих для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання [2].

Результати дактилоскопічних досліджень у більшості випадків сприяють вибору основної версії серед інших, яку використовують для розкриття дійсних обставин справи. Крім того, вони сприяють усуненню важливих суперечностей в показаннях осіб, які були попередньо допитані. Доказова сила дактилоскопічної експертизи є більш значущою, ніж інших криміналістичних експертиз, оскільки полягає в прямій ідентифікації особи, що може служити безпосереднім доказом у кримінальній справі.

У ході проведення слідчих (розшукових) дій, наприклад, огляду місця події, можуть бути виявлені сліди пальців рук або ж ділянки долонних поверхонь рук. На їх підставі є можливість ідентифікувати людину за відображеннями папілярних ліній. Технічні помилки, що на практиці допускають слідчі, слідчі-криміналісти, інспектори-криміналісти, призводять до різного роду проблем та прогалин, що, зрештою, тягне за собою втрату важливих доказів за кримінальним провадженням [3, с. 277].

Довговічність дактилоскопічного сліду пальця руки є змінною і залежить від різних факторів, включаючи характер речовини, яка брала участь у його утворенні. Деякі сліди можуть зникати відносно швидко під впливом навколишнього середовища. Зокрема, потожирова речовина, яка виділяється порами на руках, є вразливою до пошкоджень. Старі потожирові сліди під час тестування можуть потребувати додаткового опилення порошком та стати слабо видимими.

У повсякденному житті людина часто торкається різних предметів і поверхонь, що може призводити до перенесення забруднюючих речовин на її руки. Наприклад, контакт з обличчям або волоссям може призвести до передачі поту з пір сальних залоз на руки. Складові частини сального поту роблять його більш стійким, а тому він може зберігатися довше.

Залежно від умов сліди папілярних узорів можуть залишатися виявленими та придатними для ідентифікації особи навіть через багато місяців або років після взаємодії з різними факторами. Таким чином, вдаючись до тверджень про "свіжість" папілярного сліду без належного наукового обґрунтування, слід утримуватися від упередженого підходу до справи, оскільки це може призвести до неправильної оцінки доказів і введення суду в оману [3, с. 97].

Тож усвідомлення впливу факторів навколишнього середовища на

якість дактилоскопічного сліду має ключове значення для вдосконалення методів збору та аналізу даних у криміналістиці. Це дозволить розробити більш ефективні стратегії ідентифікації осіб та поліпшити доказову базу в кримінальних справах.

1. Байгуш В. До питання збереження потожирових слідів пальців рук на поверхнях об'єктів в умовах впливу навколишнього середовища. Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : збірник матеріалів засідання №1 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 24 вересня 2021 р.). Кропивницький: ТОВ «Центрально-Українське видавництво», 2021. С. 223-226.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 05.07.2012 № 5076-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

Комар Ю. Роль дактилоскопічної експертизи в кримінальному провадженні. Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : збірник матеріалів засідання №1 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 24 вересня 2021 р.). Кропивницький: ТОВ «Центрально-Українське видавництво», 2021. С. 276-279.

3. Байгуш В. В. Вплив навколишнього середовища на збереження потожирових слідів рук. Інновації в криміналістиці та судовій експертизі [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. С. Чернявський, А. А. Саковський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 97-99.

Ярослав Москаленко

здобувач вищої освіти

Науковий керівник:

Олександр Кривопис

викладач кафедри криміналістики

та домедичної підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОМЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Через російську військову агресію проти України виникла необхідність впровадження нових стратегій та тактик з боку української поліції у зв'язку із значущими викликами, що впливають із воєнно-конфліктного середовища. Збільшення активної ролі поліції в процесі надання термінової медичної допомоги пораненим особам, незалежно від їх статусу – військовим чи цивільним, стає суттєвим аспектом ефективного управління наслідками воєнного конфлікту.

Відповідно до статті 18 Закону України “Про Національну поліцію” поліцейські зобов'язані вживати заходів домедичної допомоги особам, які